

● نقد و معرفی کتاب

حقوق بشر و سیاست خارجی فنلاند

Erkki Tuomioja, *Human Rights and Finland's Foreign Policy*, (Helsinki: Ministry For Foreign Affairs, 2001), 189 p.

۱. مقدمه

جهانی شدن چالش‌هایی را بر می‌انگیزد از جمله رشد نابرابر، توزیع ناعادلانه ثروت و گسترش فقر ولی در عین حال می‌تواند به عنوان فرصتی جهت توسعه و توزیع ثروت تلقی شود. بحث در مورد رابطه بین حقوق بشر و جهانی شدن و مسؤولیت‌های ناشی از آن در مرحله آغازین است. گفتگوی باز و شفاف بین دولت‌ها، سازمان‌های بین‌دولتی و غیردولتی، باعث استقرار شبکه و توسعه ارتباطات بین‌المللی شده و به روند مدیریت جهانی شدن کمک کرده و فرصت‌های مثبتی را برای آینده به وجود می‌آورد. در مدیریت بحران توجه به رعایت حقوق بشر دارای اهمیت فراوان است. مدیریت بحران نباید صرفاً به معنای تأکید بر دورنمای نظامی فعالیت‌های جامعه بین‌المللی باشد.

هدف دولت فنلاند ترویج احترام به حقوق بشر و سیاست خارجی‌اش در راستای سیاست توجه مستمر به حقوق بشر به عنوان یکی از حوزه‌های مهم تصمیم‌گیری در عرصه سیاست خارجی است. اصول و اهداف دولت فنلاند در این زمینه در گزارش کمیته وزارت خارجه در سال ۱۹۹۸ درج گردیده است. این گزارش به اقدامات انجام شده، اهداف و موضوعات آینده می‌پردازد.

با طرح موضوعاتی چون مدیریت بحران و جهانی شدن، انفکاک ناپذیری حقوق مدنی - سیاسی و حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به طور جدی مطرح می‌شود. توسعه پایدار نیازمند احترام به کلیه حقوق است.

ریاست فنلاند بر اتحادیه اروپایی در اواخر قرن بیستم تأثیری قوی در حوزه سیاست حقوق بشر داشته است. مهم‌ترین گام در آن دوره انتشار اولین گزارش سالانه حقوق بشر اتحادیه اروپایی و تلاش در جهت منع جهانی مجازات اعدام بوده است.

در فنلاند در کنار واحد امور حقوق بشر در دپارتمان سیاسی وزارت خارجه و دپارتمان حقوقی، تعدادی مقام مشورتی در دپارتمان توسعه همکاری بین‌المللی برای مباحث حقوق بشر، دموکراسی، برابری و به زمامداری به وجود آمده است.

بدون تردید افزایش نقش و تأثیر بین‌المللی سازمان‌های غیردولتی در دهه اخیر مشاهده می‌شود. یک جامعه مدنی فعال پیش شرط سیاست حقوق بشر موفق است. در فنلاند فعالیت در خصوص مباحث حقوق بشر در بخش دپارتمان سازمان‌های غیردولتی و اقدامات محققان، بر اهمیت این مباحث در افکار عمومی افزوده است.

۲. اقدامات فنلاند در جهت ترویج رعایت حقوق بشر

۲.۱- اصول و اهداف: یک پیش فرض دولت فنلاند جهانی بودن حقوق بشر است.

هم‌کنوانسیون‌های حقوق بشری و هم اعلامیه جهانی این مفهوم را تأیید می‌کنند که دولت‌ها مسؤول تضمین و حمایت از حقوق بشر در تمام قلمروشان هستند. نتیجه اصل جهانی شدن، وظیفه جامعه جهانی در ترویج حقوق بشر و جلوگیری از نقض آن است هر چند تفاوت‌های فرهنگی، مذهبی و تاریخی باید لحاظ شوند، اما نمی‌توانند توجیهی برای نقض باشند.

۲.۲- حوزه‌های تأکید خاص: منع

تبعیض عنصر کلیدی حقوق بشر است. به دلیل فقدان برابری در عمل تأکید بر حقوق زنان، کودکان، اقلیت‌ها و بومیان ضروری است. در این زمینه فنلاند به گفت‌وگو و همکاری با سازمان‌های غیردولتی پرداخته و به نظر می‌رسد این اقدام مثمرتر بوده است. نهایتاً این که عدم تبعیض در جهت مبارزه با نژادپرستی که یکی از نگرانی‌های عمده سیاست حقوق بشر فنلاند است، مفید می‌باشد.

۲.۳- روش‌ها: دولت فنلاند معتقد

است قواعد حقوق بشر از طریق پذیرش پروتکل‌های اختیاری منع همه اشکال تبعیض علیه زنان، کنوانسیون حقوق کودک و پروتکل ضد تبعیض ملحق به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر تقویت می‌گردند و توسعه سیستم قراردادی و تقویت سازوکارهای نظارتی در سراسر جهان

عمومی در مورد ۴ کشور ایران، عراق، کنگو و سودان حمایت نمود. اتحادیه هرساله قطعنامه‌هایی را درخصوص وضع حقوق بشر در ایران به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل و مجمع عمومی ارایه می‌کند. این قطعنامه‌ها هم رشد حقوق بشر در ایران و هم موارد نقض جدی را نشان می‌دهند. ایران با سازوکارهای حقوق بشری سازمان ملل همکاری کرده و اجازه ورود گزارشگر ویژه حقوق بشر را به قلمروش داده است. حقوق بشر نقش مهمی در گفتگوهای سیاسی ایران و اتحادیه داشته است.

فنلاند علاقه‌مند به گفتگوی دوجانبه مستقیم در مورد حقوق بشر در ایران با هدف دستیابی به یک گفتگوی سازنده است. فنلاند بر مسؤلیت دولت در ترویج حقوق بشر و اصل جهانی بودن و تضمین کنوانسیون‌های حقوق بشری تأکید و دیدگاه‌های خود را در مورد وضعیت رو به رشد حقوق بشر در ایران تشریح می‌نماید. فنلاند و ایران اقدام به برگزاری سمینارهای دوجانبه‌ای در مورد حقوق بشر کرده‌اند.

اولین سمینار در مه ۱۹۹۹ در تهران با عناوین اصلی زنان، اقلیت‌ها و پناهندگان برگزار شد. سمینار با تسهیل تبادل افکار، روش مؤثری

اهمیت حیاتی دارند، لذا دولت فنلاند همه کشورها را تشویق به پیوستن به اسناد بین‌المللی فوق می‌کند. رعایت حقوق بشر نگرانی مشترک جامعه بین‌المللی است و دولت فنلاند این استدلال را که حقوق بشر در حیطه حاکمیت مطلق دولت‌هاست، رد می‌کند.

از نظر فنلاند اتحادیه اروپایی مکانی مناسب برای ترویج حقوق بشر است. فنلاند محدودیت‌های اعمال شده بر کشورهای ناقض حقوق بشر از طریق شورای امنیت را رعایت می‌کند ولی در عین حال خواستار آن است که این محدودیت‌ها باعث فشار بر دولت شود نه بر مردم آن کشورها.

دولت فنلاند ترویج حقوق بشر را از طریق همکاری، گفتگو، کمک‌های فنی، مالی و آموزشی دنبال می‌کند و در مواردی که حمایت دولتی وجود ندارد، تمرکز بر حمایت از جوامع مدنی مفید است.

مباحث حقوق بشری یک بخش مستمر در روابط دوجانبه فنلاند با دیگر کشورها از جمله ایران است. سیاست فنلاند توجه به نقض حقوق بشر در سراسر جهان از طریق سازمان‌های بین‌المللی چون سازمان ملل و اتحادیه اروپایی است. در دوره ریاست فنلاند بر اتحادیه، فنلاند از قطعنامه‌های صادره در مجمع

برای بحث در مورد حقوق بشر تلقی گردید. هدف فنلاند در این سمینارها کمک به مقامات ایران در توسعه ظرفیت اجرای تعهدات مربوط به کنوانسیون‌های حقوق بشری و همکاری با سازوکارهای حقوق بشری سازمان ملل می‌باشد.

نتیجه مثبت اولین سمینار، دوطرف را به ادامه همکاری بین متخصصان دو کشور تشویق کرد.

سمینار دوم در مه ۲۰۰۰ برگزار و متخصصان حقوق بشر دو کشور در هلسینکی گرد هم آمدند. عنوان اصلی، بررسی عمیق‌تر حقوق زنان و تشریح ارتباط آن با سایر عناوین - یعنی آزادی بیان و نقش مطبوعات در جامعه و استقلال قوه قضاییه - بود. براساس پیشنهاد ایران مسأله گفتگوی تمدن‌ها نیز مورد توجه قرار گرفت. تجربه این همکاری در سطح متخصصان دوطرف مثبت بود و این گفتگوها فرصتی را جهت بررسی راه‌کارهای حمایت از حقوق بشر و مشکلات مربوطه از طریق ارتباط مستقیم بین متخصصان حقوق بشر دوطرف فراهم می‌سازد.^۱

۲.۴- نقش روبه رشد جامعه مدنی: یک

جامعه مدنی فعال لازمه قطعی یک سیاست حقوق بشری موفق است. مدافعان حقوق بشر

در معرض قربانی نقض آن می‌باشند و لذا در سطح بین‌المللی با تصویب قطعنامه سازمان ملل در مورد مدافعان حقوق بشر در سال ۱۹۹۸- که طرح اولیه آن را دولت فنلاند تقدیم کرده بود- گام مؤثری برداشته شد. اهمیت این قطعنامه با تعیین گزارشگر ویژه دبیرکل در این خصوص مضاعف شد.

در زمان ریاست فنلاند بر اتحادیه اروپایی گام‌های جدی در جهت افزایش شفافیت و فضای باز در گفتگوی بین سازمان‌های اتحادیه، سازمان‌های غیردولتی، جامعه محققان و پارلمان اروپا برداشته شد.

هیأت مشورتی امور حقوق بشر وزارت خارجه فنلاند یک کانال ارتباطی مهم در ارتباط وزارتخانه، سازمان‌های غیردولتی و احزاب سیاسی دیگر است. این هیأت فعالانه سیاست حقوق بشر فنلاند را منعکس می‌کند، در کنفرانس‌های بین‌المللی نماینده می‌فرستد و سمینارهایی را در این خصوص برگزار می‌کند. کمیسیون ضد تبعیض وزارت خارجه به منع تبعیض علیه زنان و نقش مطبوعات و احزاب

۱. سومین سمینار با عنوان میزگرد حقوق بشر ایران و فنلاند در آوریل ۲۰۰۲ در تهران برگزار شد و مباحث نظارت بین‌المللی قراردادهای حقوق بشر، حمایت از خانواده، استقلال قوه قضائیه، مشارکت زنان مورد بحث و گفتگو قرار گرفت.

اتحادیه به منظور گسترش فضای باز و تعامل پایدار با جامعه مدنی است.

اولین گزارش سالانه حقوق بشر در اکتبر ۱۹۹۹ از طریق شورای امور عمومی تصویب شد که شامل فعالیت‌های اتحادیه در زمینه مباحث توسعه‌ای، سیاست امنیتی و خارجی مشترک، تمرکز بر روابط خارجی، مبارزه با تبعیض و بیگانه ستیزی در اروپا بود. گزارش دوم (اکتبر ۲۰۰۰) شامل حذف سوء استفاده از حقوق بشر و تبعیض و تشریح سیاست اتحادیه در مورد پناهندگان، موقعیت زنان و کودکان که در آن به انتقادات سازمان‌های حقوق بشری در خصوص اقدامات اتحادیه در حوزه پناهندگی و مهاجرت پرداخته شده بود. اولین مجمع بحث در موضوعات حقوق بشری با سازمان‌های غیردولتی در سال ۲۰۰۰ در بروکسل برگزار شد.

دموکراسی و توسعه: قرارداد کوتونو که در ژوئن ۲۰۰۰ بین کشورهای افریقایی، حوزه اقیانوس آرام و کارائیب و اعضای اتحادیه اروپایی به امضا رسید بر حقوق بشر، دموکراسی و به‌زامداری تأکید می‌ورزد و مشتمل بر یک سازوکار مشورتی در موارد نقض اصول آن است. فنلاند در تدوین مقررات قرارداد کوتونو تأثیر به سزا داشته است.

سیاسی در جلوگیری از تبعیض می‌پردازد. دولت فنلاند نیز در تهیه گزارش‌های سالانه خود در مورد حقوق بشر به دیدگاه‌های سازمان‌های غیردولتی توجه می‌نماید.

جامعه محققان نیز جایگاه مهمی در توسعه سیاست حقوق بشری فنلاند دارند. همکاری با این محققان در مورد افزایش حمایت از حقوق بشر، گسترش یافته است. این محققان گزارش‌هایی را در خصوص موضوعات مختلف حقوق بشر ارائه می‌دهند که معمولاً اساس شکل‌گیری سیاست حقوق بشری فنلاند را تشکیل می‌دهد. مؤسسات تحقیقاتی سمینارهایی را برگزار می‌کنند و در تبلیغ و ترویج حقوق بشر نقش دارند.

وزارت امور خارجه فنلاند امسال یک گروه کاری در مورد تعامل و حمایت از جامعه مدنی در کشورهای در حال توسعه به وجود آورده است. هدف این گروه کاری، ایجاد شکل‌های جدید همکاری بین بخش‌های خصوصی و عمومی، تقویت دموکراسی و مشارکت در توسعه پایدار است.

۲.۵- سیاست حقوق بشری اتحادیه

اروپایی: اتحادیه اروپایی براساس آزادی، دموکراسی، حقوق بشر، آزادی‌های بنیادین بنیان نهاده شده است. هدف دولت فنلاند تقویت توان

منشور حقوق بنیادین: در کنفرانس نیس ۲۰۰۰، تصمیم به پذیرش منشور حقوق بنیادین گرفته شد که پیش‌نویس آن در کمیته مقدماتی تهیه و تصویب شده بود. این منشور علاوه بر حقوق سیاسی و مدنی سابق، شامل حقوق جدیدتری (نسبت به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر) از جمله حق تمامیت جسمانی، حمایت از محیط زیست و به‌زامداری می‌شود. رجحان منشور برکنوانسیون اروپایی حقوق بشر در آن است که کنوانسیون اخیرالذکر تنها قابل اعمال بر دول عضو است ولی منشور قابل اعمال بر مؤسسات و سازمان‌های اتحادیه اروپایی و همچنین کشورهای اروپایی در صورت اجرای قوانین اتحادیه می‌باشد و با پذیرش آن مؤسسات اتحادیه این امکان رامی‌یابند که مستقلاً در دادگاه‌های حقوق بشر در صورت نقض قواعد حقوق بشر حضور یابند.

روند بانیات سازی در اتحادیه اروپایی، اجرای دموکراسی و حقوق بشر، شرط اساسی سیاست اتحادیه در بالکان (یوگسلاوی، بوسنی و هرزگوین، مقدونیه، کرواسی و آلبانی) است. همکاری توسعه‌ای: سیاست فنلاند در زمینه توسعه مبتنی بر اصول اجلاس جهانی و کنفرانس‌های برگزار شده در طول دهه ۹۰ می‌باشد. براساس آن رشد اقتصادی برای کاهش

فقر کافی نمی‌باشد بلکه باید از عوامل دیگری چون دموکراسی، برابری، امنیت اجتماعی، اجرای حقوق بشر و به‌زامداری نام برد که نهایتاً منجر به توسعه پایدار می‌شود. به علاوه دولت به کمک‌های فنی، مالی و آموزشی به برخی کشورهای جهان مبادرت می‌نماید. به عنوان مثال اکنون در بولیوی و اکوادور، نمایندگان، بومیان را نسبت به حقوق‌شان در سطح ملی و بین‌المللی آگاه می‌سازند. به علاوه اقدامات مهمی را چون مبارزه با قاچاق زنان در کامبوج، حمایت از حقوق روستائیان در کاستاریکا، حمایت از روند صلح در افریقا، بالکان، گواتمالا و تیمور شرقی برعهده داشته است.

به سفارتخانه‌های فنلاند این امکان داده شده است که با سازمان‌های غیردولتی محلی در تماس بوده و کمک‌های مالی را به منظور حمایت از حقوق بشر و دموکراسی در اختیار آن‌ها قرار دهند.

۲.۶- جهانی شدن، تجارت و حقوق

بشر: در کشورهای اروپایی و از جمله فنلاند شرکت‌های تجاری درخصوص رعایت حقوق بشر در محدوده اتحادیه اروپایی و خارج از آن مسؤلیت دارند و دولت‌ها نیز رعایت آن را در سیاست اقتصادی خود تضمین می‌نمایند. دولت فنلاند با همکاری سازمان بین‌المللی کار،

جنایتکاران جنگی و جنایت علیه بشریت دارای اهمیت فراوان است. عملیات حفظ صلح امروزه نباید فقط به عنوان ملاحظات نظامی مطرح شوند بلکه باید بر رابطه بین حفظ صلح و حقوق بشر تأکید گردد. دولت فنلاند در آموزش پرسنل مسؤول مدیریت بحران و پاسداری از صلح توجه خاصی به نکات فوق دارد.

۲.۸- دیوان کیفری بین‌المللی: امضای

اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی در سال ۱۹۹۸ گام مهمی در شکستن حلقه مصونیت از تعقیب جنایتکاران جنگی و مرتکبان جنایت علیه بشریت بود. فنلاند که در زمینه گنجاندن جرایم جنسی در متن اساسنامه نقش چشم‌گیری داشت.

۲.۹- انتخابات: انتخابات آزاد، مستمر

و واقعی یکی از پایه‌های مهم دموکراسی است. اعضای اتحادیه اروپا و از جمله فنلاند نقش مهمی در برگزاری، نظارت و نمایش انتخابات در کشورهای مختلف از جمله آلبانی، کوزوو، غنا، تانزانیا، گویان و ساحل عاج داشته‌اند و در چهار سال گذشته، ۱۵۰ میلیون یورو صرف حمایت از سازماندهی و نمایش انتخابات شده است. ارائه آموزش‌های فنی به ناظران و مسؤولان برگزاری انتخابات از جمله دیگر اقدامات اتحادیه است.

کنفرانسی را در مورد رشد استانداردهای زندگی شغلی برگزار کرده است. نهایتاً در قالب سازمان تجارت جهانی نیز امکان اعمال تحریم‌های تجاری بر کشورهای ناقض حقوق بشر وجود دارد.

۲.۷- حقوق بشر، منازعات و مدیریت

بحران: تجربه منازعات دهه اخیر نشان داده است که بسیاری از مخاصمات نتیجه عدم توجه و رعایت حقوق بشر به‌خصوص حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی بوده است. منع تبعیض نقش مهمی در پیش‌گیری از مخاصمات دارد. دولت‌های قبل، درحین و پس از مخاصمه ملزم به رعایت حقوق بشر هستند و مخاصمه و شرایط ناشی از آن نمی‌تواند دلیل موجهی برای نقض حقوق بشر باشد.

از نظر دولت فنلاند این حقوق حتی در زمان منازعات نیز غیرقابل الغا هستند و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل و گزارش‌های دبیرکل همگی مؤید نظر فوق می‌باشند.

در بازسازی پس از مخاصمه نیز استقرار دموکراسی و تثبیت رعایت حقوق بشر نکته کلیدی در جلوگیری از وقوع یک منازعه جدید و یافتن یک راه حل پایدار برای مشکل است.

در کنار مسأله فوق رسیدگی به جرایم

۲۰۱- صادرات اسلحه و حقوق بشر:

براساس قانون صادرات و ترانزیت سلاح در صورتی که بیم آن رود که کشور خریدار سلاح برای نقض حقوق بشر، حمله نظامی و یا سایر اهداف نامطلوب استفاده خواهد کرد، دولت فنلاند اجازه صدور سلاح را نخواهد داد. در سطح اتحادیه اروپایی نیز همین استاندارد وجود دارد.

۳. ترویج حقوق بشر

۳۰۱ گزارش براساس سیستم قراردادی: بطور کلی شرطهایی که مخالف هدف و موضوع معاهده هستند باید حذف گردند.

سیستم‌های قراردادی نشان دهنده نقض، معمولاً دولت‌ها را ملزم به ارائه گزارش دوره‌ای می‌نمایند. مهم این است که گزارش منطبق بر حقیقت بوده و تنها به پیشرفت‌ها و نکات مثبت اشاره نکنند بلکه نکات منفی و مشکلاتشان را نیز منعکس نمایند.

مسأله‌ای که فنلاند در آن تجربه خوبی داشته، استفاده از نظریات گروه‌های سیاسی و سازمان‌های غیردولتی در تکمیل گزارش‌هاست. ۳۰۲- حوزه‌های تأکید خاص سیاست حقوق بشری فنلاند.

۳۰۲-۱ حقوق کودکان: از نظر فنلاند

کودک یک موضوع مستقل حقوق بشر است، زیرا آنان غالباً مورد تبعیض مضاعف قرار می‌گیرند و در مورد دختران این وضع حادثتر است. فنلاند علاوه بر تشویق دو کشور ملحق نشده به حقوق کودک (امریکا و سومالی) با حق شرط‌های وارده بر کنوانسیون مخالف بوده و از اقدامات کمیته حقوق کودک حمایت می‌نماید به‌خصوص که در آن نماینده دارد.

فنلاند در راستای ارتقای حقوق کودک

برنامه‌هایی مانند اشکال کار کودک، سازمان بین‌المللی کار، اجلاس ویژه پکن + ۵ و یونیسف کمک‌های مالی و فنی ارائه می‌دهد.

۳۰۲-۲ حقوق زنان: حقوق زنان جزئی

از حقوق بشر است ولی حتی در کشورهایی که زنان قانوناً با مردان برابر هستند در عمل این مساوات رعایت نمی‌شود. لذا ترویج حقوق زنان خصوصاً زنان مهاجر، معلول یا بومی، اصلی مهم در سیاست حقوق بشری فنلاند است که حتی در روابط دوجانبه یک موضوع کلیدی در گفتگوهاست (مثل گفتگوی ایران و فنلاند). فنلاند در مجامع مختلف چون مجمع عمومی سازمان ملل و تصویب کنوانسیون منع همه اشکال تبعیض علیه زنان بدون وارد کردن حق

کاری مهم شورا، اعمال استراتژی حمایت زیست محیطی قطب شمال و توسعه پایدار است. گروه بومی سامی‌های فنلاند در شورا نماینده دائم دارد.

۳.۳ موضوعات خاص

۳.۳.۱- نژاد پرستی: افزایش تحمل، مبارزه با نژادپرستی، احترام به تکثر و عدم تبعیض از اصول اولیه سیاست حقوق بشری فنلاند است. در پایان سال ۱۹۹۹ کمیسیون برنامه عمل اتحادیه علیه نژادپرستی و دو دستورالعمل آن را منتشر کرد. مرکز نظارت بر نژادپرستی و بیگانه ستیزی اتحادیه در سال ۱۹۹۷ تأسیس شد که هر ساله میزگردهایی را در کشورهای مختلف برگزار می‌کند که آخرین آن در سال ۲۰۰۰ در فنلاند بود.

از اهداف کمیسیون اروپایی ضدشکنجه و ناپردباری، نشان دادن مشکلات و روش‌های برخورد مناسب با آنهاست و در این زمینه توصیه‌هایی را به کشورهای اروپایی در زمینه مبارزه با ناپردباری و تبعیض علیه مسلمانان ارائه داده است.

۳.۳.۲- مجازات اعدام: فنلاند به طور مطلق با مجازات اعدام مخالف بوده است. تغییر

شرط حمایت می‌نماید. در سطح اروپا نیز پروتکل ۱۲ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر به حمایت از حقوق زنان اختصاص یافته است.

۳.۲.۳- اقلیت‌ها: واقعیت این است که هنوز حق اقلیت‌ها بیش از سایر گروه‌ها نقض می‌شود. فنلاند طرحی را به منظور توجه به حقوق اقلیت‌های نژادی و جنسی به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل ارائه کرده است. از نظر فنلاند شناسایی حق خودمختاری برای مناطق اقلیت نشین باید در دستورکاری گروه کاری سازمان ملل در مورد اقلیت‌ها قرار گیرد. در سطح اروپا نیز کمیته مشورتی شورای اروپا، کنوانسیون حمایت از اقلیت‌های ملی را تصویب کرده است. منشور اروپایی زبان‌های منطقه‌ای و اقلیتی نیز در سال ۱۹۹۸ لازم‌الاجرا گردیده است.

۳.۲.۴- بومیان: فنلاند در گروه کاری سازمان ملل در مورد بومیان، اعلامیه حقوق افراد بومی و ایجاد مجمع دائمی افراد بومی نقش فعال داشته است. این کشور از گفتگوی باز و شفاف با نمایندگان بومیان در تصمیم‌گیری‌های مؤثر بر زندگی‌شان حمایت می‌کند و شورای شمالی نشان توجه ویژه به بومیان است که در آن شورا دارای نماینده دائمی هستند و ۲ حوزه

سیاست‌ها در مورد مجازات اعدام در گفتگوهای دو جانبه فنلاند با چین، ایران، هند، پاکستان و آمریکا مطرح گردیده و در موارد خاص (مثل اوچالان در ترکیه) فنلاند دست به تحرک دیپلماتیک زده است. شورای اروپا با رد اصل حاکمیت دولت‌ها و نسبیّت فرهنگی یکی از شروط پذیرش اعضای جدید را، لغو مجازات اعدام قرار داده است.

۳.۳.۳- منع شکنجه و دیگر رفتارها و مجازات‌های ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرکننده: دولت فنلاند از اقدامات گزارشگر ویژه دبیرکل، کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل، اصول استانبول ۲۰۰۰ در مورد منع شکنجه و مجازات مرتکبان و کمک به قربانیان شکنجه حمایت می‌نماید. فنلاند سالانه یک میلیون مارک برای حمایت از قربانیان شکنجه اختصاص می‌دهد.

۳.۳.۴- حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی: فنلاند از اولین کشورهای است که کنوانسیون ۱۸۲ سال ۱۹۹۹ سازمان بین‌المللی کار را در مورد حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کودکان تصویب کرده و در اجلاس جهانی کنهناک +۵ برای توسعه اجتماعی، دیدگاه‌های خود را تشریح کرد.

۳.۳.۵- حق توسعه: فنلاند حق توسعه

را به عنوان فرصتی برای افراد جهت مشارکت و تأثیرگذاری در تصمیم‌گیری‌های مربوط به توسعه می‌داند و در سطح بین‌المللی گروه کاری حق توسعه تحت نظارت کمیسیون حقوق بشر اولین اجلاس خود را در پاییز ۲۰۰۰ برگزار کرد.

۳.۳.۶- حق داشتن محیط زیست

سالم: در بین اسناد حقوق بشری فقط میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به صورت ضمنی و محدود به حق محیط زیست اشاره دارد. ولی امروزه تفسیر موسعی از حق محیط زیست می‌شود به نحوی که پل ارتباطی بین تنوع بیولوژیکی و توسعه پایدار با حقوق اقلیت‌ها و افراد بومی است که حفظ سنت، فرهنگ و روش زندگیشان به حق محیط زیست بستگی دارد.

براساس پیشنهاد دولت فنلاند حق محیط زیست در منشور حقوق بنیادین اتحادیه جای گرفت.

۳.۳.۷- معلولین: حقوق معلولین و به

ویژه زنان و کودکان معلول بیشتر در معرض نقض می‌باشد و لذا فنلاند برای اجرای کامل کنوانسیون حقوق کودک و همکاری با کشورهای همسایه تأکید خاص دارد. فنلاند بر حمایت مضاعف از حقوق پناهندگان معلول

اقتصادی و اجتماعی کشور مبدأ و سیاست‌های سخت‌گیرانه مهاجرپذیری کشور مقصد، زمینه قاچاق سازمان یافته انسان را در ازای منفعت مادی فراهم می‌سازد. دولت فنلاند از تصویب و اجرای کنوانسیون بین‌المللی علیه جرایم سازمان یافته مرز گذر و پروتکل قاچاق انسان آن حمایت می‌کند. فنلاند با پذیرش نظام کنترل و جلوگیری، استراتژی دوگانه‌ای را پیگیری می‌نماید: اجرای مؤثر مقررات موجود و برداشتن گام‌هایی در جهت تضمین حقوق قربانیان (به ویژه زنان و کودکان که در قاچاق مورد سوء استفاده و استثمار جنسی واقع می‌شوند) و مجازات مرتکبان.

۳.۳.۱۰- آزادی انسدیده، وجدان و مذهب: آزادی مذهب به معنای آزادی انتخاب هر مذهب و اعتقاد، آزادی تغییر و خروج از آن، اجرای آن به طور خصوصی و عمومی است. عدم تحمل اقلیت‌های مذهبی و عقیدتی و آزار و تعقیب آنان مشکل اساسی جوامع مذهبی و موانع اجرای مراسم مذهبی مشکل عمده جوامع غیرمذهبی است. البته پذیرش هر عقیده نباید به معنای تحمل نقض حقوق بشر توسط آنان باشد. فنلاند در کمیسیون حقوق بشر و مجمع عمومی سازمان ملل از تصویب

خصوصاً زنان و کودکان به عنوان اولویت کاری کمیساریای عالی پناهندگان ملل متحد تأکید می‌نماید و علاوه بر شرکت مؤثر در اجلاس کنفرانس کشورهای اسکاندیناوی در مورد معلولین و همکاری توسعه‌ای در کپنهاک- که اوج همکاری کشورهای اسکاندیناوی در این زمینه محسوب می‌شود- نقش فعالی در ترویج حقوق معلولین در سطح بانک جهانی و بانک توسعه آسیا داشته است.

در سطح اتحادیه اروپا مواد چندی از جمله ماده ۲۴ منشور حقوق بنیادین به حقوق معلولین اختصاص یافته است.

۳.۳.۸- پناهندگان: پناهندگی موضوعی حقوق بشری است که از نظر فنلاند در صورت رعایت حقوق بشر، جلوگیری از تبعیض و مخاصمه از ایجاد پناهندگی جلوگیری خواهد شد. فنلاند خواستار تقویت اجرای کنوانسیون ۱۹۵۱ در مورد پناهندگان و همکاری، مشاوره و حمایت مالی و سیاسی از کمیساریای عالی پناهندگان می‌باشد. از نظر فنلاند کنترل مرزها و سیستم پذیرش پناهندگی در اتحادیه نباید به گونه‌ای باشد که پناهجویان را از حداقل حقوق بشر محروم نماید.

۳.۳.۹- قاچاق انسان: شرایط نامناسب

قطعنامه منع همه اشکال نابردباری مذهبی و تقویت حقوق اقلیت‌های مذهبی حمایت می‌نماید.

هر چند آزادی اندیشه، وجدان و مذهب صراحتاً به حق خودداری از خدمت اجباری اشاره نمی‌کند ولی از طریق تفسیر موسع می‌توان چنین برداشتی کرد. البته در صورتی که این خودداری ناشی از اعتقادی مذهبی یا اخلاقی باشد.

نتیجه: گزارش وزارت امور خارجه فنلاند در زمینه سیاست حقوق بشر دولت، یک ابزار مفید و لازم جهت تقویت این سیاست و کمک به گفتگو بین مجلس فنلاند و جامعه فنلاند بوده است و در آینده، دولت انتشار چنین گزارشاتی را در دوره‌های معین ادامه خواهد داد.

وجیهه صادقیان

مرکز مطالعات حقوقی و بین‌المللی

پڙهه ښکاره علوم انساني و مطالعات فرهنجی
پرتال جامع علوم انسانی